

לעילוי
נשמת
שלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

408

פרשת וישלח תשל"ב

ומעובב, הוא טייס. השני – נגר, השלישי – נהג מונית, והרביעי – מוכר בדוכן פלאפל בתל אביב. ההבדלים זעקו. השוני בין האחים היה כה בולט, שהמשכתי והתעניינתי איך הגיע כל אחד מהם למשרה שלו. תכננתי להשתמש בתובנות שעלו מהשיחה אתם, בשיחותיי עם הבחורים בישיבה שבה אני מלמד.

בסופו של דבר השתכנה החוויה ההיא בירכתי מוחי, ולא עשיתי בה שימוש. עברו שנים עשרה שנים. באחד הימים ארע מקרה כלשהו שהשפיע על האווירה בישיבה, והחלטתי כי עכשיו חשוב יותר להעביר שיחת מוסר לבחורים. בשיחתי סיפרתי להם על המפגש עם אותם ארבעה אחים, אותו זכרתי ממש כמו היה זה אתמול, עם כל הפרטים. המסר היה ברור – כולם יצאו מאותו הבית, ומה שגרם להבדל העצום בין האחים היה השאיפות שלהם. "בחורים יקרים", סיכמתי, "עם שאיפות אפשר להגיע רחוק!".

קיוויתי מאוד שהשיחה עשתה רושם, והנה אחד הבחורים מסוף החדר מרים אצבע רועדת ואומר לי, "הרב, אני הבן של הנגר!".

הייתי המום, וגם נבהלתי מעצמי. מה עשיתי? התחלתי לשחזר את דבריי, ולבדוק שמא אמרתי משפט לא מחמיא על הנגר. באותו רגע הצטערתי שלא שיניתי את הפרטים כפי שנכון לעשות, אבל המעשה כבר סופר, והבחור לפניי, ומה שנשאר זה להשתדל להשאיר טעם טוב לפחות עכשיו...

"הרב", ממשיך הבחור ואומר לי, "כמו שהרב יודע, אני בעל תשובה, והיה לי קשה מאד למצוא את הישיבה שמתאימה לי. עברתי כבר בין כמה ישיבות, ואתמול הגעתי לכאן. מאז שאני כאן יש לי הרגשה יותר טובה, אבל עדיין לא הייתי בטוח שזאת הישיבה שלי. התפללתי וביקשתי מה' שיתן לי סימן שאכן זהו המקום שלי. והנה היום, בסך הכול ביום השני שלי בישיבה, אני יושב בשיעור ושומע איך הרב מספר באריכות את קורות המשפחה שלי! בדיוק היום, בדיוק הדיבורים האלה. הרי זה ממש סימן בשבילי שזאת הישיבה שבה מתאים לי ללמוד".

התרגשתי. בזמן שישבתי עם האבא והדודים של הבחור, היה הוא ילד חילוני, וכבר אז הכין לו הקב"ה את הסיפור

וַיְבַרְכֵם יְיָ אֱלֹהִים זְכוּרֵי אֲבוֹתַי וְיִצְרָר (כ"ה)

למה פירסם הכתוב את משאם? להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נזדמנו בְּשָׁמִים שלא יוזק מריח רע (רש"י)

מקשים העולם: וכי הריח הנודף ממשא הגמלים זה מה שמטריד את יוסף הצדיק בשעה שחרב עליו עולמו וממעמד של בן זקונים ליעקב אבינו ע"ה הוא מובל מצרימה כעבד? מהו איפוא, 'מתן שכרן של צדיקים' בכך שנזדמנו לו בשמים?.

הגאון רבי אליהו דיסקין שליט"א מביא בספרו 'נחל אליהו' את דבריו של הגר"מ פוגרמנסקי זצ"ל שמבאר: הרי כידוע, ישנם שני סוגי סכינים המבטרים את גופו של אדם - סכין של מנתח וסכין של רוצח. סכין המנתח פועל במגמה של רחמים והצלה, לעומת זאת סכיניו של רוצח מטרתו היא אכזריות ומוות. כיצד ניתן להבחין בין הסכינים השונים? אלא, שאם הסכין חלוד וישן הרי הוא של רוצח, ואם הוא נקי וסטריילי הוא סכיניו של מנתח. ולענייננו: אמנם יוסף בוודאי לא נזקק כלל לעצם הריח, מה שהיה חסר לו באותה שעה היתה הארת פניו של הקב"ה להראות לו שהוא יתברך עמו בצרה, והארה זו נגלתה לו על ידי ריח הבשמים!.

לעתים נמצא אדם במצור ומצוק ואינו יודע אנה ילך, ואז מתוך האפילה הוא מקבל הארה וסימן משמים לאמור: 'אל תירא, עמך אנוכי בצרה ועוד תיושע במהרה'.

* * *

מספר יהודי ממודיעין עילית: ברוך ה' אני זוכה ללמד בישיבה של בעלי תשובה. לפני שנים עשרה שנים נסעתי עם אחי לדימונה, כדי לסייע לו ברכישת דירה. החוזה נערך מול ארבעה אחים שהיו בעלי הדירה, לאחר שקיבלו אותה בירושה מאביהם. מכיוון שהיו כאן כל כך הרבה מעורבים, ונדרשו גם מסמכים שקשורים בצו הירושה, בטאבו ובעוד כמה עניינים, שהינו אצל עורך הדין זמן רב מאוד: כחמש שעות. ישבנו בחדר אחד עם האחים, שאינם שומרי תורה ומצוות אך מכבדים מסורת, וכך התפתחה בינינו שיחה. ערכנו אתם הכרות, וכך למדנו על חייהם. האחד, מכובד

הזה, שיסייע בידו לקיים את משאלת הלב העמוקה: "שבתי בבית ה' כל ימי חיי".
[מתוך עלון 'השגחה פרטית']

היא מוֹצֵאת וְהִיא עֵלְוָה אֶל זִמְבִּיָּה לְאמֹר (לזו, כה)

והיא שלחה אל חמיה - לא רצתה להלבין פניו ולומר 'ממך אני מעוברת', אלא 'לאיש אשר אלה לו', אמרה - "אם יודה מעצמו, יודה, ואם לאו ישרפוני, ואל אלבין פניו". מכאן אמרו 'נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים' (רש"י)

אחד המיוחדים בדורנו בזהירות המיוחדת בכבוד הזולת, היה הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. נציין מספר סיפורים קצרים ומופלאים ששמענו מפי תלמידיו.

הגר"א גניחובסקי ליווה פעם את אחד מתלמידיו לטיפול אצל פסיכיאטר בבית החולים תל-השומר. השניים יצאו מחדרו של הפסיכיאטר, והנה צועד לעבר החדר יהודי ממכריו של רבינו, וכעת כשיבחין ברב, בודאי תהיה לו בושה גדולה. בשבריר של רגע, מצא רבינו פתרון מבריק כדי למנוע את מבוכת האיש. הוא מיהר אליו ולחש באוזנו: "אנא, אני מתחנן אליך, אל תספר לאיש שראית אותי כאן אצל הפסיכיאטר כי אני נורא מתבייש בזה...". וכך בגאונות מופלאה של מידות טובות, 'העתיק' הגר"א גניחובסקי את אי-הנעימות אליו...

והיה רגיל הגר"א גניחובסקי לומר שצריך חכמה יתירה כדי לא לפגוע בזולת והיאך לעזור לו, והוסיף שחכמה זו באה מכוח התורה. והיה חביב לפניו מאוד הסיפור על הגאון הצדיק רבי יוסף ליס זצ"ל, שראה פעם ילד שעומד לעבור כביש סואן, והבחין הרב שהילד בגאונותו לא מסכים שיעבירו אותו את הכביש... מה עשה? - פנה אל הילד וביקש: "אולי אתה מוכן להעביר אותי את הכביש בבקשה?...".

אירע פעם שמחמת חולשתו, נפל הגר"א גניחובסקי והתעלף בבית המדרש. מכיון שלא רצה לצער את הרבנית, לא סיפר לה על כך. והנה, כמה ימים לאחר מכן, מתקשר אחד מתלמידיו לביתו, וכאשר עונה לו הרבנית, שאל אותה לשלום הרב והאם חש הוא כבר טוב יותר מאז שהתעלף... כך נודע הסוד לרבנית, והתלמיד הרגיש חובה להתנצל בפני רבו על שגילה את סודו. אך הגר"א, שדאג כל ימיו שאף יהודי לא ירגיש שלא בנוח בגללו, הקדים וניגש הוא אל תלמידו והרגיעו: "אתה לא יודע איזה חסד עשית עמי!... מאז שהתעלפתי אינני יודע את נפשי כיצד אספר לרבנית על כך, ועל ידי שסיפרת לה פתרת לי את כל הבעיה, אני הוא זה שצריך להודות לך...".

בקונטרס המופלא 'אגן הסהר' מתועדים הנהגות נשגבות רבות מהגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל. מחבר הקונטרס,

רבי שמואל אהרן פיש שליט"א מספר: "בעת סתימת הגולל של רבינו, ניגשו כמה תלמידים לבקש מחילה בעשרה, וגם אני הייתי ביניהם, אבל הרגשתי שאין שום צורך בדבר, שכן כל מי שבא אי-פעם במגע עם רבינו, יודע שלא היה אצלו מושג של פגיעה, והיה מן הנעלבים ואינם עולבים במימדים שאין להם אח ורע".

"בעיני ראיתי" - ממשיך המחבר לספר על רבו - "בררית מילה שבה היה מו"ר סנדק, ומחוסר זהירות עשה המוהל חיתוך ושריטה בידו הטהורה, ומיהר לבקש סליחתו. ומה היתה תגובת מו"ר? - 'על מה אתה מבקש סליחה?! אני צריך לומר לך תודה וישר כוח! אה, איזו זכות יש לי על הסגולה שזיכיתני, שהרי 'דם ניקוף מרצה כדם עולה'...! [חולין ז: - וביאור הגמרא: דם היוצא ממכה מכפר על האדם כדם קרבן עולה. ומוסיפה הגמרא, שזה בתנאי שקיבל את המכה בשעה שהיה הולך לדבר מצוה]. השיבו המוהל: "אני מחפש סגולות טובות יותר...".

פעם הגיע אליו יהודי, וסיפר בכאב כי בנו הקטן אינו מצליח בלימודים, והפסיכיאטר אמר שהוא בדכאונות ויש לו טראומות, והוא היפראקטיבי ובעל מתחים ועוד רשימה ארוכה, כך שצריך לדאוג עבורו לחינוך מיוחד'.

הגר"א ביקש שיביאו אליו את הילד. כשהגיע, התיישב הרב לידו ושאלו 'איזה משחקים אתה אוהב? אוטו, אווירונים?' - וכך שיחק ושוחח עמו שעה ארוכה, והבחין כי כל הבעיה אצלו, היא לא חוסר כישרון והבנה, אלא חוסר בטחון עצמי. הדימוי העצמי הירוד הביא לכך שהילד אינו מקובל בחברה, מרגיש נחות, ואינו יכול להגיע כלל להישגים בלימודיו מחמת חוסר שאיפות... הגר"א ביקש מהילד, שמידי שבוע יבוא ללמוד עמו, "אני אמסור לך חידה מרתקת, אותה תשמיע בפני חבריך, ואת הפתרון אמסור אך ורק לך... לאחר שבוע תגלה להם את התשובה, ובע"ה אומר לך חידה חדשה".

החידה הראשונה היתה: "מהו הדבר שמכניסים אותו לפה, אך אין אוכלים אותו, ולא נהנים מטעמו, ובכל זאת מברכים עליו?...". הילד לא ידע את התשובה, ורמז לו רבינו: זה עושה טו טו טו...

הילד הציע את החידה, וכל החברים 'שברו את הראש' למצוא פתרון, ורק לאחר שבוע גילה להם את התשובה. וכך היה מידי שבוע - הילד נכנס לביתו של ראש הישיבה כבן בית, וראש הישיבה היה מרעיף עליו חום ואהבה, לומד עמו ומקדמו, ומוסר לו חידה שתרתק את כל החברים. אסיפת החברים סביב הילד חיזקה מאוד את בטחונו, ויצרה אצלו דימוי עצמי חיובי, עד שנהפך למציאות אחרת...

ההורים עמדו משתוממים לנוכח 'פריחת' בנם שהתקדם בלימודיו ועשה חיל, וזאת ללא שום התערבות של אנשי 'החינוך המיוחד'. הגר"א גניחובסקי בכישוריו ובמידותיו המלאים דעת ותבונה, ידע לסלול מסילות בנפשו של הילד, לפתח את אישיותו ולהעלותו לפסגות...

סיפר תלמיד חכם שהגיע לנחם את בני המשפחה לאחר פטירת הגר"א גניחובסקי: נסעתי במונית, וביקשתי מהנהג לעצור בבית האבלים ברחוב אבטליון חמש. לשאלת הנהג מה אירע שכולם נוסעים לכתובת ההיא, עניתי כי הצדיק רבי אברהם גניחובסקי נפטר, ואנשים רבים באים לנחם. אך שמע הנהג את הדברים, התרגש כולו, והתחיל לצעוק: "אברהם גניחובסקי?! אתה יודע איזה חברים היינו?...".

סיים אותו ת"ח: "יש הרבה שנותנים לכל יהודי הרגשה כי הם מכבדים ואוהבים אותו, אבל להיות חבר קרוב של נהג המונית - זה רק ר' אברהם היה...". **[מתוך 'ופריו מתוק']**

* * *

הלכות דרך ארץ בנויות ברובם על חובת הזהירות בכבוד הזולת.

* * *

מספר הרב **שלמה לורינץ** על מרן ראש הישיבה הגרא"מ **שך זצ"ל**: מרן היה נזהר מאד כל ימיו לבל יגרום ל"טירחא דציבורא". כאשר התכבד בסנדקאות או בסידור קידושין, דאג לכך שלא יחכו לו אף לא דקה אחת, והקפיד להגיע בזמן המיועד, לפני כולם. ומכל שכן שדייק בזמנים לשיעורים ולשיחות בישיבה.

כידוע, מרן היה משתתף באופן קבוע בישיבות הנהלת החינוך העצמאי, וכן בישיבות 'ועד הישיבות'. הוא הקפיד להגיע לישיבות האלה רבע שעה לפני המועד שצוין בהזמנות, על אף שהישיבות התחילו תמיד זמן רב לאחר השעה היעודה, והיה עליו להמתין שעה ארוכה, בנוסף לאותה רבע שעה שהקדים לבוא... הפצרתי רבות במרן שלא יקדים כל כך, אך הוא נשאר בשלו: מידת 'דרך ארץ' מחייבת אותו להגיע לפני הזמן הנקוב. הוא ביאר לי, כי למד זאת מהקב"ה שהקדים ובא למתן תורה לפני עם ישראל.

בסופו של דבר, העלה מישהו רעיון שפתר את הבעיה: הוחלט להזמין אותו מלכתחילה לשעה אחת אחרי הזמן שנכתב בהזמנה, דהיינו שאם הישיבה נקבעה ל-4:30, הזמינו אותו ל-5:30, ומרן עצמו הגיע לישיבה ב-5:15 כדרכו להקדים רבע שעה קודם הזמן הנקוב, והוצרך להמתין לכל היותר רבע שעה, כפי שאכן היה רצונו.

בכל עת שנכנסתי לביתו, היה מרן קם מיד ולובש את הפראק שלו, גם בימות הקיץ החמים ביותר, כאשר עדיין לא היה בביתו מזגן. התחננתי לפניו שלא יטריח את עצמו, אמרתי לו: "הרי אני ממש 'בן בית', אני יוצא ונכנס כאן פעמיים או שלוש פעמים ביום, אם כן, מדוע ראש הישיבה מתנהג כאילו בא איזה אורח מיוחד מבחוץ?".

לא הצלחתי לשכנע אותו, והוא נשאר בשלו: "מידת 'דרך ארץ' מחייבת שכאשר נכנס אורח, אהיה לבוש כראוי". קשה היה לי מאד לראות כיצד הוא מזיע, וחשתי אי-נוחות גדולה,

עד שעלתה במוחי הברקה. שאלתי אותו: "אני רוצה להסיר את הז'קט שלי, האם גם אז הראש ישיבה יישאר עם פראק?".

מרן ענה: "אם אתה תוריד את הז'קט שלך, אין חיוב שאני אראה אחרת"... מאז נהגתי לפשוט את הז'קט מיד עם כניסתי, ומרן לא לבש את הפראק...

כאשר שמע מרן שלקיתי בהתקף לב בשנת תש"ן, ביקש מיד לבקרני בבית החולים, אך משום מידת 'דרך ארץ', התקשר לאשתי ע"ה כדי להודיע על ביקורו. אשתי השיבה: "ראש הישיבה יעשה כפי שהוא מבין, אך אני חוששת שהביקור ירגש אותו מידי, ואולי אין זה כדאי".

מרן הסתפק והתקשר לבני רבי יצחק, הוא סיפר לו על חששותיה של אשתי, ואמר: "אם אחיו הגדול היה רוצה לבקר, האם גם אז אמא היתה חוששת שמא הוא יתרגש?".

יצחק בני ענה: "ראש הישיבה אצל אבי הוא הרבה יותר מאח, ולכן אמא חוששת שביקורו של ראש הישיבה יביא אותו להתרגשות יתרה".

מרן לא ויתר והוסיף לשאול: "אם אבא שלו היה רוצה לבקר אצלו, האם גם כן היתה התנגדות? אתם צריכים לדעת שאני ממש אבא שלו!..."

ברצוני לציין, כי לא ניתן לתאר במילים את העידוד שקיבלתי אז מדבריו של מרן: "אני ממש אבא שלו". אין לי ספק שהם תרמו תרומה מכרעת להחלמתי...

בני נוכח לראות שמרן מבקש בכל כוחו לבקר, ואמר למרן שיבוא, שהרי מי כמוהו יש לו דעת תורה וכוח הכרעה. אולם מרן ענה: "כיון שאמא אינה רוצה שאבוא, לא אבוא"... הוא המתין מספר ימים עד שהמצב השתפר, ואז בא.

מרן ביקש בכל מאודו לבוא, אך מידת דרך ארץ המחייבת להתחשב בדעת אשתי, הכריעה את הכף.

[מתוך 'במחיצתם']

וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף וַיְטַ אֶלָּיו וַיְחַסְדֵּ וַיְהִי וַיְחַסְדֵּ וַיְחַסְדֵּ
בְּעֵלְיָ שֵׁר בֵּית הַסֹּהַר (לֹט, כֹּא)

נשיאות חן היא מתנת חסד מיוחדת מהקב"ה למי שדבוק בו, בוטח בו ומצפה לישועתו.

* * *

סיפר האסיר היהודי המפורסם, הרב שלום מרדכי רובשקין הי"ו, לאחר שנחלץ מכלאו והורשה לערוך ביקור בן שבועיים בארץ הקודש: "היה זה החנוכה הראשון שלי בבית האסורים. שבועות אחדים לפני החנוכה כבר התחלתי

לדאוג לכך שבימי החנוכה יותר לי להדליק נרות כמצוות חז"ל, במסגרת המחויבות של בתי הכלא בארה"ב לכבד את חופש הפולחן של האסירים מכל הדתות, ובכללם גם היהודים להבדיל".

"שלחתי מכתבים לרב של בתי הכלא ולעסקנים שונים, עד שהתקבל האישור, ובלילה הראשון של חנוכה נלקחתי על ידי סוהרים לחדר כליאה מיוחד, אליו הוכנסתי. על השולחן הוצבה מנורת חנוכה, ובה נר אחד ועוד שמש. הסוהרים יצאו וסגרו אחריהם את הדלת, כשהם מורים לי לדפוק עליה בחוזקה לאחר שאסיים, כדי שיבואו להחזיר אותי לתא הכליאה שלי. הדלת נסגרת ואני מתכונן להדליק את הנר, והנה אני רואה שבחדר יש שירותים. אי אפשר לברך כאן ברכה. חשבתי אולי לשובב את גבי לשירותים ולהדליק, שהרי אם לא אדליק כאן לא אוכל לקיים בכלל את המצווה, אבל ליבי היה נוקף וממאן לעשות זאת".

"בית הכלא הוא לא קייטנה", מספר הרב רובשקין, "האפשרות של האסיר לקבל החלטות על עצמו ועל סדר היום שלו מוגבלת מאוד. לך תקרא עכשיו לסוהרים, ותסביר להם שכדי להדליק נר צריך לברך, ואסור לברך ליד שירותים... הידע שלהם ביהדות הוא אפסי, והרצון שלהם לעזור לי נמוך עוד יותר".

"אבל מאז שנכנסתי לכלא ידוע ידעתי שאני אולי נמצא במקום לא נעים במיוחד, אבל גם כאן הקב"ה הוא זה שמנהל אותי, ולא מנהל הכלא או הסוהרים. דפקתי על הדלת... בפתח עומד סוהר גבה קומה ורחב גרם, והוא שואל אותי לרצוני. הבהרתי לו שאיני יכול להדליק כאן את הנרות, ואני מבקש שיעבירו אותי למקום אחר. בתאי האסירים אסור להדליק אש מחשש לשריפה, וכאן אני לא יכול. מה עושים?"

"הסוהר לא כל כך הבין מה אני רוצה, אבל לאחר הפצרות חוזרות ונשנות הוא הסכים לפנות בנושא למנהל הכלא, אדם קשוח לא פחות, שכבר שבע ויכוחים עם אסירים חסרי כבוד שמנסים להערים עליו יומם ולילה".

"המנהל הופיע ושאל אותי לרצוני בקוצר רוח. דיברתי אליו בכבוד והסברתי לו את ההלכות הבסיסיות שבגללן אני לא יכול להדליק כאן את הנרות. בליבי ידעתי שאין סיכוי שאקבל את מבוקשי, אבל 'השתדלות' חייבים לעשות..."

"להפתעתי הרבה, ניאות המנהל למלא את בקשתי, אך מפאת חוסר מקום מתאים להדלקת הנרות, הוא יצא מגדרו והתיר לי להדליק את הנרות במשרד הפרטי שלו. הייתי המום, הודיתי לו מעומק ליבי, והוא מצידו הגיב בפנים חתומות, ולא התרגש יחד איתי..."

"צעדנו לעבר משרדו של מנהל הכלא, אני באמצע כחתן המובל אל חופתו, משני צדדי סוהרים המשמשים לי כשושבינים כדי שלא אברח מהחופה חלילה, ומאחורינו

צועד המנהל שכנראה תהה אם לא טעה כשהחליט לתת לי להדליק נרות ולקיים טקס דתי במשרדו הפרטי. ההיתר שניתן לי מלכתחילה היה ל-30 דקות, כפי שקובעת ההלכה וכפי שהורה הרב של בתי הכלא. אבל לפי מנהג חב"ד נוהגים להדליק נרות שיחזיקו מעמד לפחות 30 דקות, וגם לשבת לצד הנרות משך הזמן הזה".

"התלבטתי אם לבקש מהמנהל בקשה נוספת שיתיר לי להישאר בחדרו 50 דקות, הרי רק לפני דקה הוא עשה למעני דבר שאינו מובן מאליו, חרג מכל הכללים והתעלה מעל כל הנהלים כדי לאפשר לי להדליק נרות במקום שבו אוכל לברך עליהם כדת וכדין והנה אני שוב מציק לו עם בקשות חריגות?"

"אבל החלטתי שאני עושה את ה'השתדלות' במלואה. אני אבקש, והוא יכול לסרב. לפחות אדע שאני עשיתי את המקסימום האפשרי כדי לקיים את המצווה כמנהג חב"ד כפי שהורגלתי מצעירותי".

"פניתי למנהל, וביקשתי את סליחתו: "אני מבין שאתה תחשוב שאני 'נודניק' שלא מסתפק במה שנותנים לו", אמרתי לו, "קשה לי להסביר לך כמה זה חשוב עבורי, ואני חייב להודות שלפי ההלכה היהודית 30 דקות בהחלט מספיקות, אבל אני חסיד חב"ד, ואצלנו נוהגים לשבת ליד הנרות 50 דקות. תמיד הקפדתי על כך מאוד, ואני אודה לך מאוד מאוד, כבוד המנהל, אם תאפשר לי לעשות כך גם עכשיו".

"המנהל הביט לעברי במבט חוקר, ובליבי כבר נטיתי לחשוב שעוד רגע הוא מבטל לגמרי את האישור שנתן לי. הוא חשב בדממה מספר דקות, בעוד שאנחנו ממשיכים ללכת לעבר חדרו. לפתע פונה אלי המנהל ושואל אותי: "רובשקין, תגיד לי, כשהיית מדליק נרות בבית, עם המשפחה שלך, כמה זמן ישבת ליד הנרות?"

"קשה לי לומר", השבתי לו, "לפעמים היו לי עיסוקים שונים, אבל בכל מקרה הייתי יושב עם הילדים והמשפחה ליד הנרות במשך שתיים או שלוש שעות. לפעמים יותר".

"אם כן", משיב לי המנהל, "אני רוצה שאתה תשב עכשיו ליד הנרות שלוש שעות. בדיוק כמו שעשית בבית שלך!"

"הייתי המום. חשבתי שאני מדמיין. המנהל הקשוח שכבר ראה הכל והתמודד עם אסירים מכל הסוגים הופך לפתע לנדיב כל כך ומאפשר לי לשבת ליד הנרות שלוש שעות? ועוד במשרד הפרטי שלו?! זה לא מציאותי. אבל אז הבנתי מה שידעתי גם קודם לכן, וכעת הרגשתי זאת ביתר שאת. אני לא נמצא בכלא כי איזה גוי כזה או אחר החליט ככה. אני נמצא כאן כי יש לי שליחות ותפקיד לעשות בכלא. הקב"ה שם אותי כאן, ואני לא שואל שאלות, אני רק מנסה לעבוד אותו בתנאים המורכבים שאיתם אני צריך להתמודד...". [מתוך 'לקראת שבת מלכתא' הרב י. לוסטיגמן]